

Hoofdpunten Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom (op basis van VNG-brief 29 april 2016 Ledenraadpleging en uitwerkingsakkoord)

Concept Versie 19 mei 2016,
stellers: E. Baggelaar en A. Hartnack

1. Inleiding/preambule

De VNG heeft met het kabinet afspraken gemaakt over de uitwerking van het bestuursakkoord dat in december 2015 tussen partijen is gesloten.

De afspraken in het uitwerkingsakkoord gaan met name over de financiële gevolgen van de extra toename van vergunninghouders in de gemeenten.

Er is een extra budget van € 500 miljoen beschikbaar gesteld.

Op 18 mei is er informatiebijeenkomst in het NBC Congrescentrum in Nieuwegein, aanvang 19.00 uur. De gemeenten kunnen tot en met 1 juni 2016 reageren op de ledenraadpleging.

En marge van het Uitwerkingsakkoord speelde de discussie over het voornemen van het kabinet om in de Huisvestingswet de urgentie van vergunninghouders te schrappen.

Naar aanleiding van overleg tussen de VNG en minister Blok is wetsvoorstel aangepast.

Met die aanpassing van het wetsvoorstel (en gelet op de politieke werkelijkheid) was het wetsvoorstel voor de VNG uiteindelijk acceptabel. Als het wetsvoorstel wordt aanvaard, hoeven gemeenten hun huisvestingsverordening niet te wijzigen. Een nadere toelichting staat vermeld onder punt 3.

2.1. Werk en integratie

2.1.1 Integratie en participatie

Door een Task-force werk en integratie wordt voor de zomer systematiek ontwikkeld om in vroeg stadium van asielopvang informatie over o.a. competenties, diploma's, werkervaring en taalvaardigheid van vergunninghouders in kaart te brengen met het oog op toeleiding naar onderwijs en werk.

Bij koppeling van vergunninghouder aan gemeente wordt rekening gehouden met het arbeidspotentieel.

Om te zorgen voor een hoger taal- en integratieniveau bij instroom in de gemeente wordt de voorinburgering in hert AZC uitgebreid. Dit resulteert in een intensivering van taalonderwijs en meer aandacht voor de oriëntatie op de Nederlandse arbeidsmarkt. De uren taalonderwijs worden verhoogd van 81 naar 121 uur en daarnaast wordt extra geïnvesteerd in kennis van de Nederlandse Samenleving en Oriëntatie op de Nederlandse Arbeidsmarkt (van 1 naar 4 dagen)

In mei wordt de nieuwe aanvraagronde van het ESF-programma opengesteld. Het gaat om projecten ten behoeve van re-integratie van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, met een looptijd van maximaal twee jaar. Het budget bedraagt 116 miljoen. De centrumgemeenten van de 35 arbeidsmarktregio's zijn aanvrager. Deze openstelling biedt extra financiële ruimte aan (centrum) gemeenten om vluchtelingen met een status te ondersteunen bij hun arbeidstoeleiding (inclusie taal).

De verhoging van het budget voor maatschappelijke begeleiding van € 1000 naar € 2370 per inburgeringsplichtige vergunninghouder in 2016 en 2017 wordt structureel en gaat ook gelden vanaf 2018 en verder.

2.1.2 Toenemend beroep op bijstand

In bestuursakkoord van december 2015 is afgesproken dat gemeenten vooraf in plaats van achteraf een tegemoetkoming (€ 85 mln. In 2016) ontvangen in verband met de nieuwe instroom van vluchtelingen, waarmee bij de vaststelling van het macrobudget aan bijstandsuitkering geen rekening

mee was gehouden.

Deze afspraak is nu uitgebreid. Deze tegemoetkoming is een open einde regeling.

Ook over de verrekening van de tegemoetkoming zijn afspraken gemaakt.

Er wordt verrekend tussen 2018-2015 in acht gelijke delen.

2.2 Onderwijs

Er komt een tijdelijke regeling voor de bekostiging van huisvesting voor voortgezet onderwijs die bestemd is voor leerlingen die zonder verblijfsstatus in kortdurende COA-opvang verblijven.

Deze regeling treedt zo spoedig mogelijk in werking met terugwerkende kracht per augustus 2015 en eindigt per 1 augustus 2017.

Om de kwaliteit van de schakel- en taalklassen te borgen en eventuele knelpunten weg te nemen in het organiseren van deze klassen wordt een bestuurlijke overlegtafel ingericht.

De VNG hebben in het overleg op 28 april over het Bestuursakkoord aangegeven dat de VNG duidelijke afspraken wil maken met het Rijk en de onderwijssector over de bekostiging van de schakel- en taalklassen.

2.2.2. Leerlingenvervoer

Er komt extra financiering voor leerlingenvervoer.

2.3 Gezondheid en preventie

Er zal vanuit de JGZ een inhaalslag nodig zijn zodat vluchtelingenkinderen en –gezinnen snel in beeld zijn om verdere problemen te kunnen voorkomen.

Asielzoekerskinderen in de reguliere opvanglocaties krijgen in principe Jeugdgezondheidszorg (JGZ) aangeboden. Hier wordt het volledige JGZ-pakket en inhaalvaccinaties aan kinderen van 0-19 jaar aangeboden en worden alle kinderen binnen zes weken gezien door de JGZ.

2.3.4 Jeugdhulp

Het rijk en de gemeenten onderstrepen het belang van een outreachende aanpak, onder andere vanuit de wijkteams, ten behoeve van asielzoekerskinderen. Samenwerking met de JGZ, die immers alle kinderen ziet en inzet op preventie en vroegsignalering (ook van psychosociale en opvoedproblematiek) kan de effectiviteit verder vergroten.

2.4 Partieel effect op het gemeentefonds

Via gemeentefondsaccres komen extra middelen beschikbaar. Voor 2015 t/m 2017 in totaal € 353 miljoen (2015: € 178 mln. 2016: 90 mln. 2017: 85 mln.

Aanvullend aan gemeenten voor 2016 en 2017 in totaal € 140 miljoen additioneel, zodat gemeenten maximaal kunnen inzetten op de integratie en participatie van vergunninghouders (€ 140 mln.

Uitvoering Participatiewet).

Tenslotte wordt ook € 7 mln. Beschikbaar gesteld voor een impuls en een tool-kit lokale gezondheidsbevordering en preventie.

Bij de septembercirculaire 2015 is reeds € 108 mln. van de € 353 mln. uitgekeerd aan de gemeenten. Het resterende deel, € 245 mln. Wordt in een aparte uitkering ondergebracht en onder gemeenten verdeeld naar rato van het aantal vergunninghouders dat een gemeente huisvest. Hiermee volgt het geld de statushouder.

Aan de besteding van het geld worden geen voorwaarden gesteld en gelden de regels van het gemeentefonds. Ook de € 140 mln. Aan participatiebudget wordt verdeeld volgens de methodiek 'geld volgt vergunninghouder'.

2.5 Veiligheid

Afgesproken wordt dat de inzet met betrekking tot instroom en maatschappelijke onrust wordt gemonitord. Het vraagstuk rondom de politie-inzet zal primair op de tafel van het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP) worden uitgewerkt en geborgd.

2.6 Huisvesting en begeleiding van Alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV'ers)

Er wordt een gezamenlijk protocol ontwikkeld door Nidos en VNG om de goede overdracht van de AMV'ers die worden begeleid door Nidos te borgen, de benodigde informatie te delen over wie welke

begeleiding nodig heeft, en gemeenten handelingsperspectief te bieden hoe begeleiding aan te bieden aan diegenen die dat nodig hebben.

2.7 Huisvesting vergunninghouders

Op basis van de informatie vanuit onder meer de regionale regietafels, het Platform Opnieuw Thuis en het OTAV bespreekt de landelijke regietafel van 12 mei a.s. de stand van zaken met het ook op de evaluatie van de in het bestuursakkoord geïntroduceerde maatregelen.

De VNG heeft in het overleg van 28 april nogmaals indringend de aandacht gevraagd voor de huisvesting van vergunninghouders. In het bestuursakkoord is het belang van een snelle doorstroom van vergunninghouders uit de asielzoekerscentra (AZC's) naar huisvesting in gemeenten benadrukt. Als overbrugging van AZC naar reguliere huisvesting zijn er twee regelingen in werking getreden: het gemeentelijk versnellingsarrangement (GVA) en de subsidieregeling huisvestingsvoorziening. Geconstateerd is dat er door gemeenten weinig gebruik gemaakt wordt van de regelingen.

De VNG wil in de regietafel van 12 mei a.s. met het rijk in gesprek gaan over opties ter verbetering van in ieder geval de GVA-regeling (binnen de daarvoor gestelde budgettaire kaders).

3. Wijziging Van de Huisvestingswet 2014 inzake de huisvesting van vergunninghouders

Naar aanleiding van overleg van de VNG met minister Blok is het oorspronkelijke wetsvoorstel aangepast.

In het wetsvoorstel wordt nu wel duidelijk aangegeven dat gemeenten een taakstelling tot het huisvesten van vergunninghouders behouden. Het kabinet geeft ook aan het van groot belang te achten dat gemeente hieraan blijven voldoen, ook als dat met zich meebrengt dat vergunninghouders als urgente groep woningzoekenden aangewezen worden. Dat mag gewoon. Daarom wordt in het wetsvoorstel geborgd dat gemeenten, in de huisvestingsverordening of een plan van aanpak vastleggen hoe aan de taakstelling invulling wordt gegeven/. Het kabinet stelt dat gemeenten maximaal ruimte wordt geboden voor lokaal maatwerk, hetgeen een belangrijke doelstelling van dit wetsvoorstel is.

Met die aanpassing van het wetsvoorstel (en gelet op de politieke werkelijkheid) was het wetsvoorstel voor de VNG uiteindelijk acceptabel. Als het wetsvoorstel wordt aanvaard, hoeven gemeenten hun huisvestingsverordening niet te wijzigen.